

Цетиње, 23. јуна

У понедељак је у Софији на свечан начин отворен свесловенски конгрес, на коме су се стекли Словени из свију крајева, међу којима се налазе и два изасланика из наше земље.

Прво је конгрес словенских новинара и он данас завршава свој рад скупштином свесловенског новинарског савеза.

Послије словенског новинарског конгреса биће велики словенски конгрес, а затим свесловенски соколски слет, као и други разни словенски конгреси.

Ове свечаности трајаће десет дана. Значај ових конгреса по Словене је велики, и ако не у оној мјери као што би многи жељели.

Словенско је племе велико, али јако раздробљено. Оно захвата велику територију, те је за то и подвојеност међу Словенима велика. И нешто политичке диобе, нешто велика разлика у језику, нешто и писмена, којима се служе, те Словени нијесу у оној и онаквој заједници каква би требала да је у једноме племену. Зато је и потреба, да се међу Словенима постигне солидарност и да ступе у што чвршћу заједницу.

Раздробљени и подијељени Словени до сада су се врло мало познавали. Знали су једни за друге само по имену, историји и по читању. Никакве тјешње везе нијесу имали. Чесни су за Бугаре врло слабо знали, као и Срби са Словенце, Руси за Хрвате, Пољаци за све остале или обратно. О каквој заједници није било ни говора, а још мање о узајамности. Напротив, по сриједи је било и онтрих спорова, од којих многи још и сада штрче.

То није могло остати тако и на даље. Потреба је била да се једном учини оно што се одавно требало да се учини: да се Словени што више једни другима приљубе, да ступе у заједницу и да озбиљно пораде на припремање терена за постизање свесловенске солидарности.

Овим конгресима је то и задатак. Они имају да послуже упознавању и зближењу свију Словена како би се свесловенска заједница и солидарност постигла. Када се то постигне, када свесловенска солидарност буде ухватила дубоког коријена у широким слојевима раздробљеног словенског племена и када буде она освојила срца свију Словена биће створен тиме и терен за рјешавање свесловенског питања.

И тако ови конгреси имају да послуже општој словенској ствари, да би се, поступно, могло приступити припремању терена за постигнуће свесловенске солидарности и рјешавање свесловенског питања.

Да се на томе радило раније, да је до сада урађено бар што од

свега тога на чему се данас ради, Словенима не би много требало, да дођу до жељеног циља.

Зато о стварним успјесима сада не може бити говора.

Али, и поред свега тога, на ове конгресе не треба ни гледати онако песимистички као што то многи чине.

Словенска солидарност насупина је потреба. И кад се то увиђа и кад се зна, да ће она само од користи по Словене бити, онда и на ове конгресе треба гледати другим очима.

Они су ту, да се Словени међусобно што боље упознају, да боље проуче прилике једни других, да ступе у тјешњу везу и да стварају моралну заједницу. А све ће то помоћи ублаживању њихових међусобних зајевица и отклањавању сметња које стоје на путу постизања свесловенске солидарности.

Ако буде увиђавности и разбора, ако се на овоме поради озбиљно и мудро, с вољом и планом, на успјех се неће много изгледати. Места и ако није на домаку неће бити тако далеко да се не може постићи. Зато се ми и надамо, да ће и словенска манифестација у Софији тој заједничкој ствари послужити и да ће Словени моћи скоро ведрије погледати у будућност.

Зато нека дао Бог да ови конгреси уроде што бољим и кориснијим плодом и да се не пође старим путем, да и ови конгреси не прођу као и они раније у лијепим говорима, банкетима, дочецима и провођењу, да не остану празне политичке манифестације, као што то обично код нас бива. То би општој словенској ствари могло бити само од штете, јер би се тиме документовало да нам није стало до озбиљна рада колико до разметања, провођења, банкета и парада, чиме смо толико обилавали.

Дао Бог да ови конгреси у Софији буду једно разочарење мање, а један успјех више.

Цетиње, 23. јуна

Угарска ће експонирати зајам од хиљаду милиона круна у француској ради чег ће увести доповола алкохолна пива.

Неколико младих писца и социјалиста у Софији, устајући противу конгреса свесловенског, спремају се да приреду демонстрације.

Попљевина која елија заштитница у Грчкој је нашла на недовољно пошто па не налази да су се елија заштитнице ставиле на страну Турске, те да неће дозволити приседање Грцима Грчкој.

Закон о спорним црквама у отоманској империји сасишћен је и ако је париграфски патријарх доводио свој положај у питање, устајући противу овога закона.

И ако је министар унутрашњих дјела изишао наредбу да се обустави антирелигиозни бојкот у Турској, он још једнако траје.

Као што јављају из Берапа и Бијелог Поља, турске власти не престају да чине насиља и злуде над српским народом у тим крајевима, нештедићи мноштва њихових живота.

Устав Босне и Херцеговине

— Сабор се изјаснио противу устава —

Устав, који је дат Босни и Херцеговини, ни из близа није онакав какав би требало да буде. Зато је и сав народ Босне и Херцеговине незадовољан њиме. То незадовољство избило је и у самом сабору. Пошланик др. Сришкић подио је ради тога босанском сабору резолуцију, у којој се изражава незадовољство противу устава, које су те земље добиле, јер оваква уставна уређења нијесу одговорила ни приближно очекивању и жељама народа. Ту резолуцију смо још раније у цијени доијели и сабор ју је једногласно усвојио. На тај начин је противу устава изражено отворено незадовољство свију посланика босанских сабора, без обира на конфесије и странке.

И јавно мишљење у Босни и Херцеговини сложило се са том резолуцијом.

„Српска Ријеч“ види, како данас свако зна, да аустро-угарска влада сматра народ Босне и Херцеговине политички освојеним народом. Аустроугарска те земље својом богатом колонијом, из које добија једину сировину и једину радну снагу, и гдје смијешта талог и сувишак свог грађанства. Сеоба из Босне и Херцеговине у Америку и Турску зато и расте нагло, јер ова земља треба да преплаве досељеници и тако да постану колоније у правом смислу ријечи. Политика аустроугарског освајања је извршена, народ Босне и Херцеговине је економски освојен, сада га још треба „освојити“ етнички и политички. Босна и Херцеговина су доијели у угајан, царински и економски заштитни простор аустроугарској и према угарској и према босанској влади, које саму земљу држе у јонет. Сва јавна друштва немају права у Аустро-Угарској. Овакав устав не може помоћи ни културни привредни развојак босанског народа.

Уставни одбор је резолуцију сабора и јавно изјаснио приближно није одговорно очекивању и жељама народа Босне и Херцеговине. Једна од најважнијих одлика устава је да он најмање да почне одстрањивати она зла, која годинама трују народ тих земаља. Сви нападни закони, који су доијели одмах послније окупације и који су те земље ставили под сталну контролу и економску поддржаност Аустроугарске, остали су и проглашењем устава у својој правој снази. Они ће и даље поддржавати насилну владу, која и по уставу не одговара ни сабору ни народу. И послније устава остале су те земље колонија аустроугарске монархије. — Такво тугорство и таква управа дојерала је народ Босне и Херцеговине до просјачког штана, па то тугорство и та апсолутистичка управа не престају ни са данашњим уставом, па није ни чудо, што овај никога није могао ни обрадовати што тај устав нико није могао искрено поздравити. Огорчење све јаче расте и оно је снажно избило и у сабору. И што је још горе, нико не верује, да ће токи на боље. Они у Београду не очекују на сриједи са својим старим „државним“, како је народ Босне и Херцеговине политички још незрео, неопатан, има великајства итд. са тим ће се Београђани пред сваким, знатно не може да даде Босни и Херцеговини истински устав. Само што се тих, ушлех врло честих употреба, толико огорчних фраза нападни нико више ни у Босни и Херцеговини, а не верује тим фразама није више на земљској купци. „Мусаџи“ нема наде, да ће се у Београду извршити на резолуцију сабора Босне и Херцеговине, јер Аустроугарска хоће подређеност народа тих земаља у сваком погледу, хоће да им остану и даље само руно, које ће они стризати, као што се то биле и до сад. А докле се год тако хоће, докле ће остати и овај данашњи унакажен, сават и крив устав.

Незадовољство и разочарење народа Босне и Херцеговине доијела је велико и све прилике свједоче, да ће овим уставом подржан бити старо зло вријеме, да ће се народ селити и тако трајати док бечка дипломатија не постигне свој смјер, и од Босне и Херцеговине не створи своје сигурне колоније.

Шта ће се сад на ово рећи?

Свјетски догађаји

Општина Јужних Словена — Аутономија Македоније — Русија и Пољаци — Анексија Кореје.

И ако захтеви Јужних Словена нијесу били ни претерани, ни неоправдани, аустроугарска влада их није хтијела да уважи. Одбијала их. Зато су се Јужни Словени одлучили да поведу општинску и да влада чине сметње у парламенту. Држи да ће их у томе помагати и чешки аграри, радикали и проф. Храски. Они већ спремају да техничку општинску неколико стотина резолуцију и приједлога, о којима се мора поменити гласати. Сами Словени подијели су пет стотина резолуција у облику приједлога и пет стотина приједлога у облику измена. Све ће то они изручити приликом претресања приједлога о талијанском факултету.

Неуважени захтеви Јужних Словена су ови: потпуни радициозитет заједничког универзитета, односно неограничено признање на овом универзитету положених испита и доктората; да се подијели словенске катедре за све струке правних и државних наука на чешком универзитету у Прагу и на пољском универзитету у Кракову; и да влада да гаранције да ће се у Љубљани подићи југословенски универзитет са јуридичким и теолошким факултетом, што би се имало извршити у најскорије вријеме за пет или десет година.

Односно талијанског факултета Словени су тражили, да се законом предвиди, да се доијели не може овај факултет премјестити ни у који град у Приморију.

У јавност је пуштен глас о аутономији Македоније. Он се доводи у везу са најновијим арбанашким покретом. Кажу, да су турске власти Арбанасима обећали да им даду аутономију, ако се буду покорили наредбама о разоружању и не буду давали отпора.

Из тихих се извора дознаје, да на онема највише раде Младотурци и да ће још ове јесени дати аутономија како Арбанашима тако и Македонији, да би се једном за свагда спријечиле побуне и у тим крајевима отоманске империје увео ред.

Само да то не буде једно од многобројних празних обећања?

У Лавову је универзитет затворен. Дошло је до сукоба између Пољака и проливена је крв. Као што русински посланици у поднесеној интерпелацији бечком парламенту тврде, овај сукоб су изазвали пољачки студенти, јер су они први употребили оружје. Један је русински теолог на мјесто пошинуо, а рањено је и с једне и друге стране по шест студената, па су и три послужитеља страдала.

Полиција је морала да посредује и да спријечи даље крвопролиће, те је једна дена сада и истрага.

Из Токија стиже телеграм, да је корејански цар издао едикт, да се управа полиције преноси на јапанског цара, из чега излази, да ће ово бити први корак анексије Кореје. То свјеточи, да је Јапан већ успио, да за ову ствар придобије заинтересоване силе, а нарочито Сједињене Америчке Државе, од којих је пријетила опасност да ову анексију не пријемљу.

На основу тога едикта Јапан ће у Кореји повећати своју војску и онда ће прогласити анексију.

Рад угарског сабора

Избор председништва и даљи рад

Угарски се сабор већ и конституисао. Изабран је председник, два потпредседника и саборски секретари и квестор.

О томе јављају из Пеште ово: Угарски сабор имао је сједницу у сриједу. Пошто су сирини претходни послови пријешло се на избор председништва сабора. Избор је био тајан. Након једнога сата проглашује председник резултат избора.

Код избора за председника предано је за Алберта Берзевића 211 гласова. (Бурно клицање: „Елзе!“ на десници.) Граф Алоњи добио је 78 гласова, док су три листе биле празне а двије испрекрижене.

много књижевних дјела и забавно поучни лист „Гласоношу“. Триски је за та два издања много написао, ништа под својим именом. Прва поштанска књижица као честитка штампана је у то доба у Карловцима под именом „Маминовац (маминаца) листоношница“. Књижица је од почетка до краја пуна пада и досјетака, али не преведених, него изворних у народном духу и облику онако, како је само Триски умно. У „Гласоношу“ испунио је шаљану рубрику „Боцулице“ (боц у лице), износили оригиналну сатиру. А ко да изброји оне пригодне pjesме, што их је за боравка у Карловцу написао а не зна се, да су његове! Ко да зна за оне његове текстове за композиције разних музичара и пјевачких друштава. Све је он то с највећом приправношћу сјевао, а да се није ни потписао. Таквих ствари имао је у Загребу пуне шаре.

О његовим пријеводима из руског и других језика не можемо ни говорити, јер би нас предалеко одвело.

Триски је почео писати у оно доба, кад је ријетко који писац знао чистим народним језиком писати. Некоји су писци били задовољни њемачином, некоји талијанцином, па су се тргови ових језика опазили у њиховим саставцима. Некоји су се повели за дубровачким писцима, па је и то сметало чијој штокавцини. Триски је ухватио народни живот, па су његови књижевни плодови у оно доба припремљени онако, као Вукове народне pjesме.

Било је приговора Трисковим дјелима у толико, што у њима има доста неразумљивих ријечи. Вјерујемо, Они Чеси, Словаци и други, који су дошли у Хрватску за учитеље, нису познавали Трисков језик, а ни кајкавцима није била чиста штокавцина добро позната, јер није било таквих књига, па су ковали многе ријечи за изразе, који већ у народу постоје. Једном згодом сузбио је покојни Вебер-Ткалчић ове приговоре, доказујући, да ће каснији писци разумјети Трискога и слиједити га у писању.

То је Прерадовић увидно. И на њ је утицала њемачина на дајој избјегне послао је сваку своју pjesму прије штампања Трискому да јој језик исправи.

Овај pjesник силно се радовао, кад му је пошло за руком, да кога талентирана знаца склопи на књижевни рад. Да није такав, теško да би у ред хрватских књижевника била ступила два млада крајника — официра, и то прерано преминули Лазарев Вукетић и сада још здрави и чини Буде Будисављевић — Приједорски, који су књижевност у Хрватској проширили као ученици Ивана Трискога, како се пише.

Описати Трискога као родољуба, као правог пријатеља народа, премален је простор овога листа.

Иван витез Триски родио се је 18. априла 1818, биле су му дакле 92 године. Сарањен је у суботу.

Свијетом му помен!

Кратке вијести

„Стандард“ доноси вијест из Капра да египатски министри сваког дана добијају анонимна писма, ушљед чега се

— Прје повојник него жив... Али је пијан! Матријона туно погледа у прећу од онаца.

Све ближе и ближе чује се пијани Ивана: „Пропадох, дјево-ојче!“

Матријона задрхта, Оштрим јадом засијаше јој очи и испакане очи:

— Ах, ти! Зар ти нема пропасти, пијанино промета!

А у предоблу трапа Иван:

— Гдје је жена! Окуд овај народ? Не треба ми! По!...

Врата се отворише, а дјеца сунуше из доје, Ушаде Иван, Подбочи се, па посматра Матријону правим бицим погледом и клати се свим тијелом.

— А? Шта је?

И страх и мрља и можда пљивше из Матријоних ријечи:

— Мучиједу! Мучиједу!... Опет хоћеш да тиранинеш? Не дам! Не дам!

Машка и Мишка ударили у плач и у стругу тапћу погата.

— А?!

И Иван полете на жену.

Збуњена снахичина побјеже кроз дворитице у оцама јој сузе а баба-Пракковија испратила је до саопца и трети је, не толико ни пу ни себе, колико своју несрећну кћер:

— Шта да радиш? Таква је, Љубишка, вола Божја... Треба још тријети, још тријети... ваљда ће Бог дати да други пут....

ушућују излазити у варош само у пратњи декива.

— Поморска лига је ушутила великом везиру акт којим тражи да се бив. министар морине Халил оплужи због задацима предаје четири контрагторпедјаче.

— По сазнању на мјер давном мјесту, болест у колену цара Виљема узима поповољан ток.

— Цар Виљем је уважио оставку министра пољопривреде, Арнима, и унутрашњих дјела, Молткеа. На мјесто Арнима је постављен виши управник ренанске области, Шомер, а на мјесто Молткеа, Давидиц, виши управник шлезиске области.

— Најзад је проглашена Хоффрихтеру осуда. Осуђен је на двадесет година тежине тамнице, искључење из војске и губитак на будуће право знакове војничке части или државне службе. Као олакшица узето је у обзир досадашње веома добро службовање и по лекарским вјештацима установљена душевна слабост. Притиц осуде нема никаквог правног лијека.

— „Народни Листи“ јављају: Влада је аустријска, како нас уверавају са стране талијанских посланика, овлашћена отворити талијански правнички факултет привремено у Бечу, ако буде запријечено парламентарно ријешање овога питања опструкцијом Словена. Словени држе, да је то само владин киџ, да застраши Словене, да одустану од опструкције.

— Министар спољних послова у Бечу Ерентал пошао је на више недељно одсуство које ће провести на имању свога брата у Чешкој.

— Бивши велики жупан Аладар Бала одрекао се свих части у градским и жупанијским изборима и испустио из јустове странке, јер је сит политике.

— Ратно министарство у Цариграду је веома хитро наручило у Карлсруе-у од ондашње фабрике оружја 50 батонских и 50 пољских топова, и много муниције. Уједино је закључено на приједлог генералштаба, да се подигну утврђења на грчкој граници.

У славу Ткалчића

— Откривање спомен плоче

У Загребу је још дана била велика свечаност, јер ипак је откривена спомен плоча на зиду у којем се родио велики хрватски историчар Иван Крстић-Ткалчић, у Новој Веси.

Иван Крстић-Ткалчић, родио се у Загребу 21. априла 1840. од оца Марија и мајке Габријеле рођене Мартићкић. Оца му се доселило из Самошара, гдје се Ткалчић већ половином 16. вијека спомињу. У прољећу год. 1846. почео је Иван учити у Новој Веси, гдје му је отац био ковар и крчмар, читати и писати код приватнога учитеља ексцлерика Јосифа Грабара, а на јесен исте године ступио је у први разред градске школе у горњем граду, у којој је год. 1849. одлично свршио трогодишње науке. За празнике приправљао се код истог Грабара за први гимназијски разред, у који је био ступио на јесен исте године 1849. Свршиши год. 1853. с добрим успјехом прва четири разреда гимназије, примивше га у надбискупско сиротиште, да понаш даље пети и шести разред гимназије. Он свршио добро и та два разреда, премда је имао неприлика с наставним језиком на хрватском средњим школама, а Ткалчић је тај језик слабо познавао.

Свршиши године 1855. шести разред буде примљен у клерикат, гдје сврши седми и осми гимн. разред, а затим ступи године 1857. у богословију, у којој докључа своје четворогодишње науке год. 1861. За вријеме теолошких наука бавио се Ткалчић и хрватском историјом, те је особито радо читао дјела Фарлатијева, Крчелићева и Микоцијева. Још је сам од себе без икаква алфабета научно читати глаголицу, што му је у каснијем раду веома корисно било.

Кад се тако понешто спремио за историски рад, даде се он још као теолог на посао те написа год. 1859. у „Народним Новинама“ свој први чланак под насловом „Загреб“, у којем подјаче кратке повјесне цртине о Загребу од најстаријега доба па све до год. 1845, а затим су се ређали многи његови историски радови. Године 1861. довршио је Ткалчић богословију, али како није имао потребни број година, није могао бити рукоположен за свештеника. За то је год. 1861. и 1862. провео у надбискупској канцеларији као писар, те је истом рукоположен за свештеника те буде послан у Сисак за духовнога помоћника. Као плод тога његовога рада изишла је год. 1866. на свијет његова историска приповијест из четвртога столећа под насловом „Северила или слика из прогонства хришћана у Сиску“, коју је написао по узору Висеманове „Фави-

оле“, како је сам издао. Није дуго остао Ткалчић у Сиску. Њега је вукла жеља у Загреб, у срединште душевнога живота хрватскога. Та му се жеља испунила кад га је год. 1867. загребачки каптол изабрао пребецдаром првостолне цркве, што је остао све до своје смрти, која се збила 28. априла 1905. године. У Загребу је отпочео право Ткалчићево дјеловање на пољу домаће и црквене историје.

С неуморном марљивошћу Ткалчић је проучавао и претраживао хрватске архиве, преписивао исправе и сабирао податке за своја каснија дјела. То је могао тим лакше учинити, што је наскоро постао архиваром богатога кантолашкога архива, а године 1882. архиваром и књижевничаром Југословенске Академије, што је био све до године 1896. Научни и књижевни рад Ткалчићев тичао се и црквене и свијетске историје хрватске. У првом погледу приказује он историју загребачке бискупнице чланова кантола, столне цркве и њезина обрда, затим историју славенскога богослужја и напосок историју хрватских самостана. У другом се погледу бави Загребом и његовом повјешћу, а онда хрватском историјом у опште; осим тога разлаже он и историју о прогону вјештина по Хрватској а има од њега и расправа разних садржаја.

Привреда

Пчеларски радови у јуну. Оправдана је била пада пчелара, да ће послје прошле благе зиме, која је бар у нашем крају јако годила пчелама, бити ранијех ројева. Али непостојно прољеће, а особито кишовити и хладни дани у половини нашега априла и маја покварили су рачун пчелара. То негодно вријеме бацило је и у најбољим кошницама ројидбу бар са двије до три недеље унатраг, а гдје је нужа овладала, у кошницама и гдје су пчеле легло поизбављале, одбацила је ројидба још и даље, и биће пчелињака и мјеста гдје је неће ни бити.

И ако се узима, да је мјесец мај, мјесец ројидбе, већини наших крајева надлежне руке — у мјесецу јуну, а ако је већ нешто касније за пчеле, у јуну пчелари морају се трудити.

Поред ројидбе пчелари у овоме мјесецу још једнакава а пчелара можда и најрадије ми досади, истресање меда — ограда пчелињака. Иако сваки пчелар једва чека ројидбу, истресање меда, иако у то за пчелара најрадоснији послови, који му наплаћују његов труд, баш ти последицају из тога, да се сакапати него и збрисати пчелињак, а пчелар без радумјевања те послове свршава, или ако мисли сачувати своју прецизну корист, а на добро својих пчела заборави.

Претјерано ројење сатире маторке, пругута силан мед на пчелару оставља празне канте, а претјерано истресање меда прави по пчелињацима пустош.

Да нам ројидба донесе користи мора се назити на ово:

1.) Ројеви морају пасти пред главну папу. Та папа не мора бити баш багрена, него може бити и липа, бијели, босиљак и т. д. Послије паше вриједи ројеви толико, колико и празне кошнице, шта више, јер су нам од штете, јер морамо на њих трошити, ако хоћемо да их одржимо у животу.

2.) Ројеви морају бити јаки, а јаки ројеви добивају се само од јаких друштава. Слаба и средња друштва, не треба пустити да се роје, јер рој неће ваљати, а маторке може лако пропасти.

3.) Догоди се да и јако друштво изда слаб рој, али зато се пчелар може помоћи, па на 2-3 роја спојити заједно. У један дан добивене ројеве треба пред вече истресати из кошница на једну гомили, па их пустити да умиле у једну кошницу. Тако се ројеви најбоље споје. Само не треба опажати ројеве са младим матицама, са оним ројевима, који имају старе матице.

4.) Да нам буду ројеви добри а маторке да нам не страдају, не треба пустити ни из најбоље кошнице више од једног роја.

5.) Да нам ројидба не нанесе штету, не смијемо допустити, да нам се све кошнице роје, јер што више ројева, тиме мање меда. Изузетак су од овога правила они крајеви, гдје има јаке јесење паше. И у најбољим годинама доста је, ако се свака друга кошница изроји. Неки мисле, да је и то много.

6.) Познате ројеве треба враћати пчелима маторкама. Гдје има добре јесење паше, могу нам и позни ројеви донијети користи.

У овоме мјесецу пчелару су пуне руке посла. И онај који је спремио за ројидбу кошнице, вјештачко саће, оквири са почедима и вјештачким саћем, ријечу све што треба за ројидбу, имаће сада доста посла, а онај који сада ушљепљује почет-

ке и вјештачко саће у оквири и ко тражи кошнице по тавану када се већ ројеви пуштају, неће знати ни гдје му је глава. Да ројидба пчелару не присједне, мора све што му треба имати спремно и при руци. Ко нема времена, да се по читаве дане бави на пчелињаку, а ко још уз то има висока дрвета око пчелињака, нека се окани природних ројева, него нека своје кошнице роји вјештачки.

У вријеме ројидбе мора пчелар назити, да му и ројеви и маторке дођу што прије до оплођених матица. Ројевима са младим матицама лако може матина да страда на спаривању, а и маторке могу да остану прави безматичи, било зато што им је матина пропала на спаривању, било зато, што су све матице са ројем изашле, а кошница остала без иједне матице. То хоће да се догоди, кад рђаво вријеме ројидбу задржи, те све матице изиду из својих матичњака, па са ројем оставе све кошницу.

Да рој не остави кошнице, треба му додати залишну матицу, а маторки која нема легла ни јаја да изведе матицу, треба исто тако дати или матицу или зрио матичњак. — Да нам ројеви правилно изведу саће, треба их првих дана надгледавати, да саће не укрсте. Неправилно поведено саће треба одмах као што треба намјестити.

Да ројеви што прије изграде саће, треба их за вријеме рђавих дана и слабе паше издашно прихрањивати.

Нови ројеви, који још нијесу ништа медали себи спремати, хоће да умиру од глади, ако их за рђава времена не прихрањујемо.

Сада је пчела у најбољој снази, зато је сада најбоље измјенивати старе матице. Старе су матице све оне, који су навршиле двије године. — Када ћемо да миејамо матице, нећемо све кошнице обезматичити у којима су старе матице, него ћемо обезматичити двије три од оних кошница, које нам се највећама допадају. Ако баш те кошнице имају младе и добре матице, додаћемо их кошницама, које имају старе матице. Да буду матице што боље, што ће их пчеле у обезматиченим кошницама извести, треба из њих поводити све оквири са незаклопљеним леглом, а остави само оквири са јажима и закључаним леглом. Када те двије три кошнице изведу матичњаке и затворе их, избацићемо све старе матице, па ћемо свакој кошници додати по један зрио матичњак. Тако нам неће бити дуго кошнице без матица, а тиме уједино оплеменићемо свој пчелињак.

Сада се праве и вјештачки ројеви, а могу се правити и касније и раније. Докле смије пчелар пријавити вјештачке ројеве? стоји до паше.

Истресање меда исто тако је важан посао на пчелињаку. Мед треба истресати, када га има већ и у посљедњем оквиру до врата. Не треба чекати, да пчеле сав мед закљоне, јер то је дануба за пчеле а штета за пчелара. Кад је мед у саћу јако роден на врца из ћелија, када пчеле са саћа отресемо, треба са истресањем за који дан причекати.

Кад год пчелар вади оквири да истреса мед, треба да помишља, да је од пчеличар својих пчела, па да се држи правила: пола мени, пола пчелама. Послије претјераног истресања меда настаје љуто кајање.

Истресалка, судови у које мед прихваћамо, сита, канте све мора бити чисто. Ко на своје судове паше, неће му се ништа мед покварити.

Слабије ројеве и маторке, које су од ројева ослабиле, треба појачавати зрелим леглом из јаких кошница, које се нијесу ројиле.

Осејаји изван отаџбине

— Једног Црногорца у туђини

Иван, своје отаџбине,
Који живи срећан није;
За несрећом ја га сматрам,
Боље ј, брате, да се убије.

У туђини човек може
Имат што му срце жули,
Ал што ће му када нема
Своје браће својих људи.

Ја богатство не рачунам
У раскошу и у благу;
За богатство прво сматрам
Отаџбину моју драгу.

За све благо на свијету
Не бих могао жипот дати.
Ал за ријеч отаџбине
Ја сам готов ваљда стати.

Љубио сам отаџбину
Љубићу је док потрајам,
Трудићу се неуморно
Те да старе не покајем.

А. В. С.

ДНЕВНИК

Двор у позоришту. Сад не-
дељу у вече посетили су по-
зориште Њихова Краљ. Височан-
ства Књаз Господар и Књагиња
Нашљедница, и Њихова Височан-
ства Књаз Мирко, Књаз Петар,
Књагињица Ксенија и Књагињица
Вјера. Са Господаром је био у
дожи и Њ. Имп. В. Велики Књаз
Игор. Господар је са високим го-
стом и Књагињицама Ксенијом и
Вјером остао до краја представе,
док су се Књагиња Нашљедница
и Књаз Мирко раније вратили у
у Двор. Књаз Петар је доцније
пријешао у дожу Књаза Мирка,
окуда је пажљиво пратио ток ци-
јеле представе.

Његово Краљ. Височанство Господар више пута је дао израза Својем донадању због одличнога представљања.

Повратак Књаза Петра. У недељу послије подне повратио се Њ. В. Књаз Петар из иностранства, гдје је провео двадесет дана. Са Цетиња је отпутовао у Дубровник, гдје је провео један дан, а одатле је паробродом отишао за Сењску Ријеку и жељезницом продужио пут за Беч, у коме је провео два дана и том приликом посетио је ловачку изложбу. Из Беча је отишао у Хајделберг и учинио посјету своме некадашњем професору, а одатле је отпутовао у Дармштат, па у Франкфурт и Висбад, гдје је посетио књаза Јосифа Батенбершког и Књагинју Ану. За Цетиње се одатле повратио преко Минхена и Трста.

Италијанска изложба на Цетињу. Да се увелича јубиларна прослава, коју спрема Црна Гора поводом педесетогодишњице владања Н. Краљ. Височанства Књаза Господара, приредиће једно коло одушевљених пријатеља Црне Горе у Италији на Цетињу малу *изложбу уметности, индустрије и пољопривреде*, у знак најоданијег поштовања према прослављеном Оцу Узвишене Краљице Јелене, која достојно дијели италијански пријесто са Својим Узвишеним Супругом Краљем Виктором Емануилом III.

Ово предузеће, које је нашло најтоплијег одзива код Књаж. Владе и са захвалношћу прихваћено од Њ. Њ. Кр. Кр. В. В. Књаза Господара и Књаза Нашљедника, а које је и Италија примила с великим народним одушевљењем, послужиле да још јаче стегне везе срдачне заједнице између два народа, који, и ако су раздијељени морем, ипак су уједињени истим интересима.

Италија с таквом манифестацијом поштовања није имала друге сврхе, него — како изложбени одбор јавља — да исказе достојно поштовање *Великом Књазу и мудрој Владарци поводом Његовог јубилеја*, и да се тиме у неколико одужи Својој дубљеној Владарци, у великим несрећама милостивој, увијек племенитој.

Крагујевачки матуранти. Ономад у вече на Цетиње су пристигли свршени матуранти крагујевачке гимназије у Србији са својим наставником г. проф. Мих. Лукићем. Они путују кроз српске земље, те су дошли да посјете и Црну Гору. Јуче су матуранти провели цео дан разгледајући нашу пријестоницу и њену околину. У 11 час. поподне били су са проф. Лукићем и директором наше гимназије г. Миђушковићем примљени од Њ. В. Кра. Вис. Краља Господара, који је из-

javno zadovoljstvo što su došli da vide Crnu Goru, pošto što češći dodir braće iz jedne i druge srpske države može da bude korisan objema stana. Gospodar se kod g. prof. Lučića i maturanata raspitivao o poplavi u Krajujevcu i ostalim krajevima Srbije, daviši izraza dubokome bolu zbog elementarnih nesreća, koje su zadesele ove godine više krajeva Srbije. Po tome je Gospodar milostivo pitao pojedine od maturanata, kakvom pozivu namjeravaju da se posvete, oprostivši se najljubaznije sa njima i g. prof. Lučićem.

Данас су матуранти отпутовали преко Ријеке и Скад. Језера у Бар да виде нашу приморје. По жељи Господаревој прати их директор гимназије г. Мирко Мијушковић са два наша матуранта. У Бару ће им бити стављен на расположење, по наредби Господаревој, један мали параброд, на коме ће се одвести до Улциња и натраг.

Јуче, пред вече са г. Лукићем по-
сјетили су српског посланика г. Пет-
ковића и Господина Митрополита,
и у повратку од њега навратили
су у Дом Књаж. Владе, који им је
са свијема одјељењима показивао
г. Марко Ђукановић. Гости су се
дивили величини и солидности те
грађевине. Синоћ су имали зајед-
ничку вечеру у Гранд Хотелу, гдје
су дуже вријеме провели у разго-
вору и пјесми.

Млади гости из братске Србије
пошли су са Цетинња очарани то-
плим братским пријемом.

Пјесничка дјела Господарева. У нашој Државној Штампарији спрема се најновије издање свију пјесничких дјела Њ. Кр. В. Књаза Господара. Штампана је већ прва књига, а дјела ће осталих два бити потпуно готова и предана јавности.

„Браник“ о Србији Црној Гори. Новосадски „Браник“ донио је у поштомбеном броју претплатнички чланак о Црној Гори и Србији поводом прославе педесетогодишњице Господарева владавине. Очаквај лијеп чланак са правилним и објективним погледима, којима је у виду само оштите српско добро, достојан је родољубља и великог духа једног Пошта, којем од срца захваљујемо.

Нови метод. Неки београдски листови саопштавају телеграме из унутрашњости Србије, којима се јавља, како је „народ“ у овим тешким данима противан парадама и светковинама и како је то његов одговор на „заграничне“ (!) жеље. — Ми знамо, како се праве ти телеграми, којима извор није далеко од оних, који управљају кампањом противу Црне Горе. За сада, ми се уздржавамо од коментара, биле жеље и то у низ досадашњих некоректности.

Гостовање г. Марковића. У недељу у вече гостовао је у позоришту Зетско Дому г. Мих. Марковић, члан Крањ. Хрватског Земаљског Казалишта у Загребу. Представљена је одлична Гогољева комедија „Ревизор“, у којој је г. Михаило Марковић имао улогу начелника Зрада Зетскога Дома била је прецуна одличне публике. Тај дан могао се слободно убрајати у велике дане нашега позоришта. Публика је најживо пратила представу, која јој се веома допаде. Г. Марковић је с осталом господом члановима и чланицама, који су тога вечери представљали, више пута пожњео бурни плесак. Његов звонички орган и разговорјетин изговор ричи учинили су те је публика лако могла да прати његову тешку улогу, коју је одиграо лако и природно.

што je svojstveno pravome umjetniku.

Мало је кад садашњег позориште, као тога вечера, пружио посјетиоцима право уметничко уживање. И чланови и чланице такмичили су се да своје тешке улоге што боље и љепше одиграју. Између чиновника публика је имала прилику да ужива у свирању војне музике, која је тога вечера под управом капелника г. Вимера такође допринијела да посјетници и са те стране буду потпуно задовољени. Ложе, партер и паркет са великим бројем посјетиоца дали су особиту слику, каква се ријетко гдје може видјети. Народни костими, богате тоалете дама, војничке униформе и европска одијела сачињавали су слику пуну сценерије и живописности. И у тој се прилици показало, да су код наше домаће публике, који потиче из средине једнога витешкога и господскога народа, дубоко развијени укус за лијепо и разумјевање доброга тона и прописа пристојности. Разумије се, да никоме из тако лијепо васпитане публике није могло пасти на памет, да у име домаће установе у позоришноме фоајеу дочекује високе госте у лакоме бијелој љетињ одијелу за тенис.

По свршетku представе ужи круг одличних пријатеља позоришне уметности приредио је у част г. Марковића и чланова и чланица Позоришта, који су тога вечера с њиме заједно представљали, закуску у башти кафане г. М. Ђурчића. Том приликом измијене су између г. Марковића и г. Марковића срдчане ретке забавице, које су се односиле на уметност, на гостовање г. Марковића и на успјех позоришта, које свакоме лежи на срцу.

Prof. Dr. Zvonimir Vekarić oputovao je juče u Zagreb, otkuda će se u našu sredinu ponovo vratiti o jubilarnim svečanostima, kad bude gostovalo Narodno Zvezdsko Kazalište.

RUŠKI HANI. Kao što smo javi
li, ruški hani sa svojom i nekim
hanskim nastavnicima otputovali su
sa Cetinja u putak preko Rijeke na
parobrodom za Vir, i odatle željez-
nicom do Bara. Tamo su prenoćili
i sutra dan parobrodom otišli
u Uššin, gdje su провели тај дан,
а у недељу повратили се у Бар,
одакле су у понедељак дошли на
Cetinje, gdje се још и данас баве.
За све вријеме њихова пута они су
били од стране грађанства, као год
и од стране власти, најпредусрет-
љивије дочекани и примљени. У Ви-
ру им је на жељезничкој станици
приређен ручак и врло су лијепо
почашћени од стране председника

општине и грађанства. Исто тако су их lijepo дочекали у Бару од стране општине како при доласку, тако и при повратку из Улциња, gdje их је грађанство на челу с председником lijepo дочекало и уго-стило.

Забава с игранком. „Прво Црквено Пјевачко Друштво „Његово“ приређује на Петров-дан, 29. о. м., забаву с игранком у част имен-да-на друштвеног покровитеља Његовог Височанства Књаза Петра. Друштво је раније чинило припреме за ову забаву, те се трудило, да своје посјетиоце задовољи разноликошћу првог дијела забаве, у коме је, између осталијех тачака, и пјесма Његовог Краљевског Височанства Књаза Господара „Пијмо вино“, коју је компоновао г. Алекса Р. Шантић, а коју је друштво од самог композитора на поклон добило. Оволико ради знања нашем грађанству с препоруком, да посјети многобројније поменуту забаву, а у идучем броју донијећемо и програм цијеле забаве.

Вријеме У posljedње вријеме су настали опет кишевити дани, те је и данас облачно вријеме.

Нове мисли

— преводи Блажо Вушковић —

Једна жеља уз „Добро јутро“

Добро јутро! — Какву красну предста-
ву буди ова ријеч у нашем духу. Златни
сунчани сјај, свијетлеће зраке, које падају
на милионе људи, освјетљују њихова срца
и плаше њихове јаде. Добро јутро свима
онима, чија су срца окренута к сунцу
живота.

Ja sam sunce dobra. Kao što postepeno zelena zemlja okreće svoje lice k sunцу, tako moramo mi svoje lice k sunцу uzdignuti i reći: „Ja sam sunce“.

Ми живимо у свијету живота и у свијету посла. За дуго смо судили и нас и друге по мрачној свјетлости, која над нама лежаше. Нијесмо имали никакве наде, да ћемо бити у стању нешто учинити, што већ Петар и Павле нијесу могли учинити; мишљасмо, да ништа ново нема под сунцем и да никаква изгледа за нас тамо нема.

Гдје сунце сија и гдје је вјечита младост, ту је идеални свијет и у том идеалном свијету ми смо моћни, ако хоћемо да будемо моћни.

Познавао сам једног човјека, који је био 22 године књиговођа у једној радњи, и 22 године примаше малу плату. Данас, кад је та фирма пропала, том је човјеку 45 година и потпуно је истрошен; јер идеали његове младости су умрли у тежњи, да доспије до своје сиромашне прехране.

„Па ипак није смјело никад касно бити да се врати у свињег „Ја сам“ и у царство сјајегег сунца. Ми можемо достићи, шта желимо да достигнемо, и не смијемо никада проћи, а да нам довикују: „Ја сам моћ! Ја сам љубав! Ја сам мудар Ја сам, шта сам желио бити!“ Јер ћеш своје сопствено ја у свом раду упознати.

C B O J C B O M E.

ВАЖНО ЗА СВАКОГА, А НАРОЧИТО ЗА НАШЕ ТРГОВЦЕ

ПРВА СРПСКА АГЕНТУРНА И КОМИСИОНАРСКА

РАДНЬА

ХРИСТИФОРА МОРАВЦА У ПОДГОРИЦИ

Отпочела је свој рад, те прима и најсавјесније обавља наредбе.

Ово је једина и најсолиднија Агентурна и комисионарска **радња** преко које се могу све врсте трговачке робе а нарочито :

Кафа, Шећер, Брашно, Пиринч, Петролеум,
Кожа, Шпирит, Свијеће, Сапун, Сардине, Чоколада,
разни Ликери и Минералне Воде,

како по најnižим дневним цијенама тако и уз најповољније услове поручити.

C B O J C B O M E